

26.04.2021

Asia/22

§ 313

Oikaisuvaatimus kaupunginlakimiehen päätökseen 3.2.2021 § 3 koskien Helsingin kaupungin viestintäpalveluhankintoja koskevaa vahingonkorvausvaatimusta

HEL 2018-006589 T 02 08 02 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hylätä oikaisuvaatimuksen.

Käsittely

Esteelliset: Sami Sarvilinna

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jukka Harno, lakimies: (09) 310 23527
jukka.harno(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunginlakimiehen päätös 3.2.2021, § 3
- 2 Oikaisuvaatimus 24.2.2021 liitteineen

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tehnyt

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus kohdistuu kaupunginlakimiehen päätökseen 3.2.2021 § 3, jolla oikaisuvaatimuksen tekijän vahingonkorvausvaatimus koskien Helsingin kaupungin viestintäpalveluhankintoja päätettiin hylätä.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea päätökseen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kaupunginlakimiehen päätöstä 3.2.2021 § 3 koskeva pöytäkirjanote on lähetetty oikaisuvaatimuksen tekijälle tiedoksi 3.2.2021 postitse oikaisuvaatimuksen tekijän ilmoittamaan osoitteeseen. Helsingin kaupunginhallitukselle osoitettu oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 24.2.2021. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset

Oikaisuvaatimuksen tekijä on vaatinut, että kaupunginlakimiehen vahingonkorvauspäätös oikaistaan siten, että kaupungin syrjivästä ja epäoikeudenmukaisesta menettelystä aiheutuneet vahingot korvataan. Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii syntyneen taloudellisen vahingon korvaamista menetetyin ansion (24 582 euroa) suuruisena tai sen suuruisena, mikä kaupunginhallituksen mukaan on perusteltua. Oikaisuvaatimuksen tekijä luopuu aikaisemmin esittämästään henkisen kärsimyksen korvaamista koskevasta vaatimuksesta.

Oikaisuvaatimukset tekijä katsoo, että kaupunginlakimiehen päätöksessä mainittu tulkinta vahingonkorvauksedellytysten täyttymättä jäämisestä on kohtuuttoman ankara. Tekijä pyytää Helsingin kaupunginhallitusta huomioimaan lakipykälien lisäksi myös kaupungin eettiset periaatteet, erityisesti periaatteiden ensimmäisen luvun. Kaupunginhallituksen tulisi huomioida, ettei Helsingin kaupungin viestinnän toiminta viestintäpalveluhankinnoissa ole ollut avointa tai tasapuolista sen enempää kuin oikeudenmukaista tai yhdenvertaista. Sen perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo olevan moraalisesti kohtuullista, että hänelle syntynyt taloudellinen vahinko korvataan ensisijaisesti hankintalain ja toissijaisesti vahingonkorvauslain (412/1974) perusteella.

Hankintalain mukainen korvausperuste on oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan perusteltu, sillä hankintapäätös 13.6.2018 tehtiin hankintalain nojalla huolimatta siitä, että hankinnan arvo alitti laissa tarkoitettujen kynnyksarvot. Edelleen kahden vuoden ajan jatkunut väärin tietojen antaminen ja tarjouskilpailujen ulkopuolelle sulkeminen ei täytä avoimuu-

den, syrjimättömyyden tai tarjoajien tasapuolisen kohtelun vaatimuksia, jotka hankintalain (1397/2016) 1 luvun mukaisina tulevat sovellettavaksi yleisinä periaatteina hankintalain muiden säännösten soveltumisesta riippumatta. Lisäksi tapaus täyttää myös vahingonkorvausvastuun tunnusmerkistön siten kuin asiasta säädetään hankintalain 16 luvun 169 §:ssä. Kaupungin moitittavasta menettelystä on näyttönä ylimmän laillisuusvalvojan ratkaisu sekä myös erillistä kirjallista todistelua. Oikaisuvaatimuksen tekijällä olisi ollut pätevyytensä viiden vuoden yhtäjaksoisella työllä osoittaneena todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu vuoden 2018 ja vuoden 2019 Saksan viestintäpalveluhankinnoissa, mikäli kaupunki olisi toiminut palvelua hankkiessaan avoimesti ja syrjimättömästi.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä vahingonkorvauslakiin viittaavien perustelujen osalta kaupunginlakimiehen päätöksessä on todettu virheellisesti, ettei hankintamenettelyn virheiden ole osoitettu olevan seurausta tahallisuudesta tai tuottamuksesta. Hänelle 7.6.2018 annettu totuudenvastainen tieto viestintäpalveluhankintojen päätösajankohdasta osoittaa, että totuudenvastainen tieto on annettu tuottamuksellisesti. Sitä osoittaa myös se, että tiedon antanut viranhaltija on samana päivänä 7.6.2018 esittänyt tarjouspyynnön toiselle tarjoajalle. Tähän myös eduskunnan apulaisoikeusasiamies on puuttunut.

Kaupungin toiminnassa asiassa ilmennyttä tuottamuksellisuutta/tahallisuutta tukee oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan myös vuonna 2018 hankintapäätöksessä esitetty perustelu siitä, ettei Saksassa tai saksankielisillä alueilla ole muita vastaavaa toimintaa harjoittavia suomen kielellä toimivia viestintätoimistoja.

Oikaisuvaatimuksen tekijän mielestä kaupungin oto. viestintäjohtajan olisi koulutuksensa ja ammatillisen taustansa vuoksi tullut puuttua viranhaltijapäätöksen useisiin virheellisyyksiin virkavastuunsa perusteella. Koska näin ei tapahtunut, voidaan virheiden katsoa johtuvan huolimattomuudesta.

Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että kaupunki on antamalla toiselle oikaisuvaatimuksessa nimellä mainitulle tarjoajalle totuudenmukaista tietoa hankinnoista ja samalla oikaisuvaatimuksen tekijälle väärää tietoa tai jättämällä antamatta lainkaan pyydettyä tietoa, aiheuttanut hänelle mainitun 24 852 euron suuruisen vahingon.

Oikaisuvaatimuksessa viitataan edellä todetuilta osin rikoslain (39/1889) säännöksiin virka-aseman väärinkäyttämisestä sekä törkeästä virka-aseman väärinkäyttämisestä. Siltä osin oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo vuodesta 2018 alkaen jatkuneen tarjouskilpailuista poissulkemiseen tähdänneen toiminnan johdosta syntyneen vahingon tulleen

aiheutetuksi rikoslaissa rangaistavaksi säädetyllä teoilla. Siksi vahingot voidaan korvata vahingonkorvauslain mukaisesti. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa virkamiehen vastuuseen virassaan virheellä tai laiminlyönnillä aiheuttamastaan vahingosta, mistä säädetään vahingonkorvauslaissa.

Edellä esitettyjen tekojen voidaan oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan katsoa olevan moitittavuudeltaan sellaista tasoa, että myös vahingonkorvauslain mukaiset erityisen painavat syyt vahingon korvaamiseksi täyttyvät. Virassa toimivan on oikaisuvaatimuksessa esitetyn mukaisesti aina puhuttava totta ja asialistalla oleviin päätöksiin on perehdyttävä huolella.

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevan päätöksen arviointi

Hankintalain ja hankintalain yleisten periaatteiden noudattaminen

Kaupunginlakimiehen päätöksessä 3.2.2021 § 3 on todettu, että vuosia 2018 ja 2019 koskevia hankintamenettelyitä on arvioitu kaupunginhallituksen päätöksissä 19.10.2020 § 663 (vuosi 2018) ja 14.12.2020 § 884-885 (vuosi 2019). Päätöksissä on todettu, että huolimatta hankintamenettelyissä havaituista virheistä, hankintamenettely on kuitenkin noudattanut molempien vuosien osalta kaupungin pienhankinnoista annettua ohjeistusta. Kaupungin hankintamenettely on siltä osin selvitetty, eikä kaupungin menettelyllä ole pyrittykään yleisten hankinta-aikeudellisten periaatteiden, joista säädetään mm. hankintalain (1397/2016) 1 luvussa, vastaiseen toimintaan.

Oikaisuvaatimuksessa esitetty ei anna aiheutta arvioida asiaa toisin.

Taloudellisen vahingon korvaaminen vahingonkorvauslain perusteella

Oikaisuvaatimuksessa esitetyn taloudellista vahinkoa koskevan korvausvaateen käsittelyyn sovelletaan vahingonkorvauslain (412/1974) 2 luvun 1 §, 3 luvun 2 § sekä 5 luvun 1 § mukaisia perusteita. Näitä perusteita on sovellettu kaupunginlakimiehen päätöksessä 3.2.2021 § 3. Lisäksi käsittelyyn sovelletaan vahingonkorvauslain 3 luvun 1 § julkisyhteisön korvausvastuuta työnantajana koskevia perusteita.

Kaupunginlakimiehen päätöksen perusteluista ilmenee, että oikaisuvaatimuksen tekijän esittämiä perusteita on jo arvioitu. Havaittujen virheiden ja väitetyin vahingon välillä ei kuitenkaan ole osoitettu olevan syy-yhteyttä. Vahingon korvaamiselle ei näin ollen ole perusteita.

Edelleen kaupunginlakimiehen päätöksestä ilmenee, ettei kyse ole arvioitu olevan vahingosta, joka olisi aiheutettu julkista valtaa käytettäes-

sä, rangaistavaksi säädetyllä teolla tai että vahingon korvaamiselle olisi esitetty muita erityisen painavia syitä.

Oikaisuvaatimuksessa on kuitenkin esitetty selvitystä, jonka vuoksi päätöksessä esitetyt perusteita arvioidaan alla uudelleen siltä osin kuin oikaisuvaatimuksessa on perusteisiin vedottu.

Tahallisuus ja tuottamus

Oikaisuvaatimuksessa on esitetty, että kaupungin 7.6.2018 antama tuudenvastainen tieto viestintäpalveluhankintojen päätösajankohdasta osoittaa tiedon annetun tuottamuksellisesti perustein, että tiedon antanut henkilö on samana päivänä esittänyt tarjouspyynnön toiselle tarjoajalle.

Tuottamusta tai tahallisuutta osoittaisi oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan myös vuonna 2018 hankintapäätöksessä esitetty perustelu siitä, ettei Saksassa tai saksankielisillä alueilla ole muita vastaavaa toimintaa harjoittavia suomen kielellä toimivia viestintätoimistoja. Koska kaupungin oto. viestintäjohtaja ei puuttunut koulutuksensa ja ammatillisen taustansa vuoksi edellä mainittuun sekä muihin päätöksen virheisiin, voidaan menettelyn katsoa johtuvan huolimattomuudesta.

Hankintamenettelyssä on kaupunginlakimiehen päätöksestä ilmenevästi havaittu olevan kyse muutamista yksittäisistä virheistä. Havaittujen virheiden ei ole osoitettu olevan seurausta tahallisuudesta tai tuottamuksesta. Niiden ja väitetyn vahingon välillä ei myöskään ole osoitettu olevan syy-yhteyttä. Vahingon korvaamiselle ei näin ollen ole perusteita.

Lisäksi voidaan todeta, että oikaisuvaatimuksessa viitattu oto. viestintäjohtajan päätös 13.6.2018 § 3 on kumottu Helsingin kaupunginhallituksen päätöksellä 19.10.2020 § 663, joten päätöksessä ilmenneet virheellisydet ovat poistuneet.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt perustelut eivät anna aiheutta arvioida asiaa kaupunginlakimiehen päätöksestä 3.2.2021 § 3 poikkeavasti.

Vahingon aiheuttaminen rangaistavaksi säädetyllä teolla

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi esitetty, että kaupungin viranhaltijain toimintaa voidaan pitää virka-aseman väärinkäyttämisenä tai törkeänä väärinkäyttämisenä. Käytännössä väärinkäyttämistä koskeva väite kohdentuu henkilötasoisesti yksilöimättömänä Helsingin kaupungin päätöksentekoon osallistuneen ylemmän viranhaltijatason toimintaan.

Vahingonkorvauslain 5 luvun 1 § mukaan, jotta taloudellinen vahinko voi tulla korvattavaksi, vahingon edellytetään tuleen aiheutetuksi sellai-

sella laissa rangaistavaksi säädetyllä menettelyllä, josta voidaan tuomita rangaistusseuraamus. Riittävänä on lainvalmisteluasiakirjojen perusteella pidetty sitä, että teosta on säädetty rangaistus.

Rikoslain (39/1889) 40 luvun 7 § sisältää säännökset virka-aseman väärinkäytännestä ja 8 § törkeästä väärinkäytännestä. Teosta on säädetty molemmissa lainkohdissa rangaistusseuraamus. Tapauksessa ei ole esitetty näyttöä lainkohdissa tarkoitettusta tahallisesta rikoksesta.

Olennaista väärinkäytännön kannalta on se, että virkamies käyttää asemaansa tai toimivaltaansa muuhun tarkoitukseen kuin mihin ne on tarkoitettu käytettäväksi. Teolla virkamiehen on tullut pyrkiä hankimaan itselleen tai toiselle hyötyä taikka aiheuttamaan toiselle vahinkoa tai haittaa. Teolta edellytetään tahallisuutta. Samanaikaisesti virkamiehen on tullut rikkoa virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa osallistuessaan päätöksentekoon tai sen valmisteluun. Virka-aseman väärinkäytännestä koskevat kriteerit eivät tapauksessa täyty.

Hankintamenettelyssä ja siihen liittyvässä päätöksenteossa ei ilmene viitteitä siitä, että mainittu tunnusmerkistö täyttyisi päätöksentekoon osallistuneiden viranhaltijoiden kohdalla missään menettelyn vaiheessa. Oikaisuvaatimuksessa esitetty ei anna aihetta arvioida asiaa kaupunginlakimiehen päätöksestä 3.2.2021 § 3 poikkeavasti.

Muut erityisen painavat syyt

Oikaisuvaatimuksessa on tuotu esille uutena perusteluna vahingon korvaamiseksi myös kaupungin eettisten periaatteiden soveltaminen ja niiden vastainen menettely.

Vahinko korvataan lähtökohtaisesti vahingonkorvauslain nojalla, mikäli lain asettamat edellytykset vahingonkorvaamiselle täyttyvät (VahL 2 luku 1§). Helsingin kaupungin eettiset periaatteet on tarkoitettu ohjaamaan vastuulliseen toimintaan ja niiden noudattaminen varmistaa, että kaupungilla on hyvä työskennellä. Eettiset periaatteet eivät kuitenkaan muodosta perusteita korvausvastuulle, vaan korvausvastuuta arvioidaan aina lain tai erityissäädösten nojalla.

Hankintamenettelyssä havaittujen kaupungin eettisiin periaatteisiin liittyvien menettelyllisten seikkojen ei myöskään voida todeta olevan siinä määrin moitittavia, eivätkä ne muodosta sellaista vahingonkorvauslain tarkoittamaa painavaa syytä, että korvausta esitetystä vahingosta tulisi erityisen painavin syinkään myöntää.

26.04.2021

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt perustelut eivät anna aihetta arvioida asiaa kaupunginlakimiehen päätöksestä 3.2.2021 § 3 poikkeavasti.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Tuula Saxholm

Lisätiedot

Jukka Harno, lakimies: (09) 310 23527
jukka.harno(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kaupunginlakimiehen päätös 3.2.2021, § 3
- 2 Oikaisuvaatimus 24.2.2021 liitteineen

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tehnyt

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös